

Any XII

Barcelona 9 de Novembre de 1899

SETMANARI CATALÀ
10 CENTIMS lo número

Livia Berlendi

en la ópera

MIGNON

Copia fot. de Napoleón (P. del Angel)

De dijous á dijous

En Robert tenia rahò

Tardis piulastis

ESTIMADA Tomasa: ara si, que 't suplico que m' arreglis la maleia, pera fugir d' aquet país mes que depressa.

—Pero jahont vols anar marit adorat?

—Al Congo, al Polo Nort, á la fi del mon; en una paraula: vull viure lluny d' en Silveia.

—Mira que t' exposas á morir á mans d' algún salvatge, ó d' un fret horrorós ò de qualsevol desgracia per l' estil.

—Tot es preferible á viure prop d' aqueix ser incomprendible, que lo que fá ab lo cap ho desfá ab los peus, com si no tingués altre objecte que causar la completa ruina d' Espanya.

—Vamos, ja t' han catequisat las paraulas d' en Romero Romesco.

—D' aquet subjecte no m' en parlis, perque sempre m' ascolto, com qui sent ploure, com fa l' arcalde d' en Vilaverda per lo que 's refereix als periodistas. Aqueix polítich, genuinament espanyol; (dígali pastelero) vé á corroborar las afirmacions del simpátich y honrat doctor Robert, referents á que á Espanya 'ls únichs caps ben organissats son los de aquesta terra de contribuyents morosos. Aquí, avants lo dihém—per exemple—qu' un gos es rabiós, solícitem la opinió del doctor Ferrán, y encare mes d' una vegada posém en quarentena dita opinió, si no sabém positivament que 'l tal gos ha produhit la rabia en algún individuo del género humà. Vull dir jo, que avants no assegurém una cosa, adquirim los datos convenientes, hasta fernos cárrech de sa veracitat. En cambi, 'ls Romero Romescos; son tan espessos, que 's tocan en lo resto d' Espanya. No pot compendres d' altre modo que se 'ns hagi calificat de separatistas, quan desitjém mes que 'ls que de tals nos califican, la integritat y 'l progrés del territori ibèrich. Tu sabs tan bé com jo, que no fa molt, lo *pollo d' Antequera* va tractar de *cobart, vil y traidor*, en plé Congrès, al millor arcalde qu' hem tingut en aquesta ciutat, desd' en Fivaller ensá. ¿Per qué va ferho? Per que la premsa madrilenya, subvencionada tal vegada, per qui després d' haver promés un concert, está desafinant d' una manera escandalosa, va establir una afinitat, segons ella indiscutible, entre 'l bon espanyol, doctor Robert, y en Maximo Gómez. La premsa de la Cort va aixecar la llebra, y ja no era qüestió d' averiguar fins á quin punt podían ser certas las sevas aseveracions: en Robert, era 'l Màximo Gómez catalá. Lo doctor Robert era un cobart, un vil y un traidor. ¿Ab qué 's fundavan los que tals exabruptos donavan com á cosa certa? En que 'l nostre ex-arcaldé, donant mostra d' una virilitat poch corrent, no s' ajupia á las impositions d' un govern que s' ha fet una lley pe 'l seu

us particular, com havia escalat lo poder mitjantsant los afalagadors extrems d' un programa que no havia de cumplir. Lo doctor Robert, deya, y tots los bons catalans estavam al seu costat: La lley es ben clara; no 'm vingueu ab interpretacions torsadas; avants que servir de ninot dels que 's fan ballar ab un fil, us clavaré la vara pe 'ls nassos. Los mateixos qu' ahir nos deixavan més bruts qu' un drap de cuyna, avuy nos donan la rahó, y tractan de desleal al home que després d' haver lograt enlayrarse gracias al programa d' en Pollavella, del general que va treure las castanyas del foch, va apartarsel de devant, pretextant que no volia realisar unas economias, que se li exigian, y que no s' han exigit á son sustitut. Avuy pregonan la traició del polítich, que conformantse en un principi ab las ideas regionalistas d' en Durán y B'edas, va suprimirlo luego sense motiu justificat, deixantlo convertit en ministre *setmesó*, á pesar de que 'l bon home, com ha dit, acertadament, per casualitat, en Romero Romesco, creya assegurada la seva cartera, per tot lo que resta de sigle. ¿Pot demanarse mes lleugeresa è inconseqüencia? En Robert tenia rahó, quan deya en l' Ateneo, que 'ls catalans eran superiors als homes del resto d' Espanya. Aixís com lo moviment se demostra caminant la vritat de l' afirmació del ex-arcaldé de Barcelona 's demostra ab aqueixa fluixetat de criteri, que desmenteix avuy, lo que ahir ab tanta duresa s' assegurava. Avuy reconeix la premsa madrilenya y aqueixa bugadera del parlamentarisme, que s' anomena Romero Romesco, que aquí no hi ha separatistas, ni cosa que se li sembli, y que la nostra actitud es filla d' una promesa solemnement formulada. Es mes: la premsa de Madrit y lo ex-ministre conservador declaran la bondat del concert económic, com á única solució pera regenerar á la patria completament desquiciada. ¿Y donchs? ¿Què s' han fet las injurias y las malediccions d' ahir? ¿Es que per fi han caygut del burro y han comprés que 'l govern actual, sense concert económic y sense descentralisació no té rahó de ser, perque fora un govern sense programa, sense ideals? ¿Han comprés, encare que tart, qu' aquet govern no cumplint los seus compromisos, careix de forsa moral, pera exigir los tributs qu' imposa? ¿Convenen en que si no 's concedeixen la descentralisació y 'l concert económic, es absolutament precisa, de tota precisió, la formació d' un nou gabinet deslligat de tota classe de compromisos? Naturalment. Pero ara ja som á la pendent, y no sabém si 'l conflicte pot rodolar fins á l' abisme. ¡Ah, altra fora la situació de tots plegats, si en un principi, en lloch de donar alas al Govern, l' haguessin cridat á la rahó, dihentli: «A sants y á minyons no 'ls prometis que no 'ls dons.»

Cump'eix las tevas promesas ó vesten ab la música.....
ce'estial, á un altra part. Ara, després d'una negativa
continuada, la concessió de las esmentadas promesas,
equivaldria á cantar la palinodia, y avants de cantarla,
es lo mes probable que 'l govern cremi l' últim cartu-
cho, que 's va gui de la forsa material, pera deixar en
bon lloch lo seu amor propi. ¿Ahont anirém à parar?
L'ficil es averiguarho. La premsa madrilenya y l' ex-
ministre conservador ja están al nostre costat; pero pot
dirseis: *Tardis piulastis*.

Pierrot de LA TOMASA.

Es delictes imperdonables, 1.er; la mala acció que
l' home medita en secret y la practica hipòcritament.
2 on; reincidencia reconeguda y probada contra la
Societat. 3.er; calumnia revestida ab lo manto de la
veritat pera enganyar al poble. 4.art; venjansa, des-
pues d' ocultar l' odi molt temps ab la capa d' amis-
tat. Y 5.nt; formular lo prò y la contra sobre un
mateix assumpto, fent prevaleixe despus 'l judici
que més convinga al interés propi.

POT-POURRI D'ACTUALITAT

DESDE ara vell casalot,
situat al carrer d' Amalia,
passas á ser mes honrat
que quan hostatjavas frares...

Mes de mitx sigle han viscut
sota tas vellas arcadas,
lladres, bré ols y assessins...
¡o pitjor de cada casa!

Has donat alberch molt temps
á la del crim, flor y nata;
sota tas voltas has vist,
cinch generacions de lladres...

Darrera tos finestrels,
com á feras engabiadas,
y atravessant tos barrots
ab ulls que feyan basarda,
hi han guaytat los criminals
de mes nom y de mes fama.

En tos patis s' han forjat
mil empresas arriscadas,
y en ta *Gardunya* has tingut
del crim establerta l' aula.

¡Femer de la població!...
¡de tot lo dolent cloaca!
han fermentat en ton sí
los *detritus* de la infamia
y has format grans malfactors
d' abandonats *trinxeraires*.

Vergonya de la ciutat
has sigut, presó, fins ara
y hasta has fet tétich un nom
tan bonich com lo d' Amalia.

Mes ja ha arribat ton Jordà,
ja has passat per la bugada,
y quedas net y pulit
despullat de tota mácula,
al donar al lojament
á las personas honradas
que se 'n van á la presó
alt lo front y la vista alta

Deu te guardi casalot
situat al carrer d' Amalia;
la taca de cinquanta anys

es un timbre d' honor ara...

Aqueix número ha si-
gut revisat per la Cen-
sura militar.

*
**

Aqueix número ha si-
gut revisat per la Cen-
sura militar.

Jo no dich que no paguéu
ni incito á la resistencia,
perque no puch ¡valgam Deu!
si ve 'l cas cubrir lo preu
que 's paga á la *preferencia*.

Pro sense estirar la corda
y sense perill, puch dir
que la política borda
está ja á punt de morir...
Avant donchs y *sursum corda*.

*
**

Manifestém á nos-
tres lectors que lo pre-
sent número ha sigut

revisat per la Censura
militar; per lo que es-
perém no estranyarán
s' observi alguna in-
congruencia en lo text.

*
**

Narvéez ha ressurgit
¡pro un Narvéez de saynete!
disposat á fe un bullit
y à darnos un *saca y mete*.
¡Verge santa del Ag à!
¡Mare de Deu de la Gleva!
¡Lliureunos d' aquest tirá
que vol sanch... y feije ab seba!

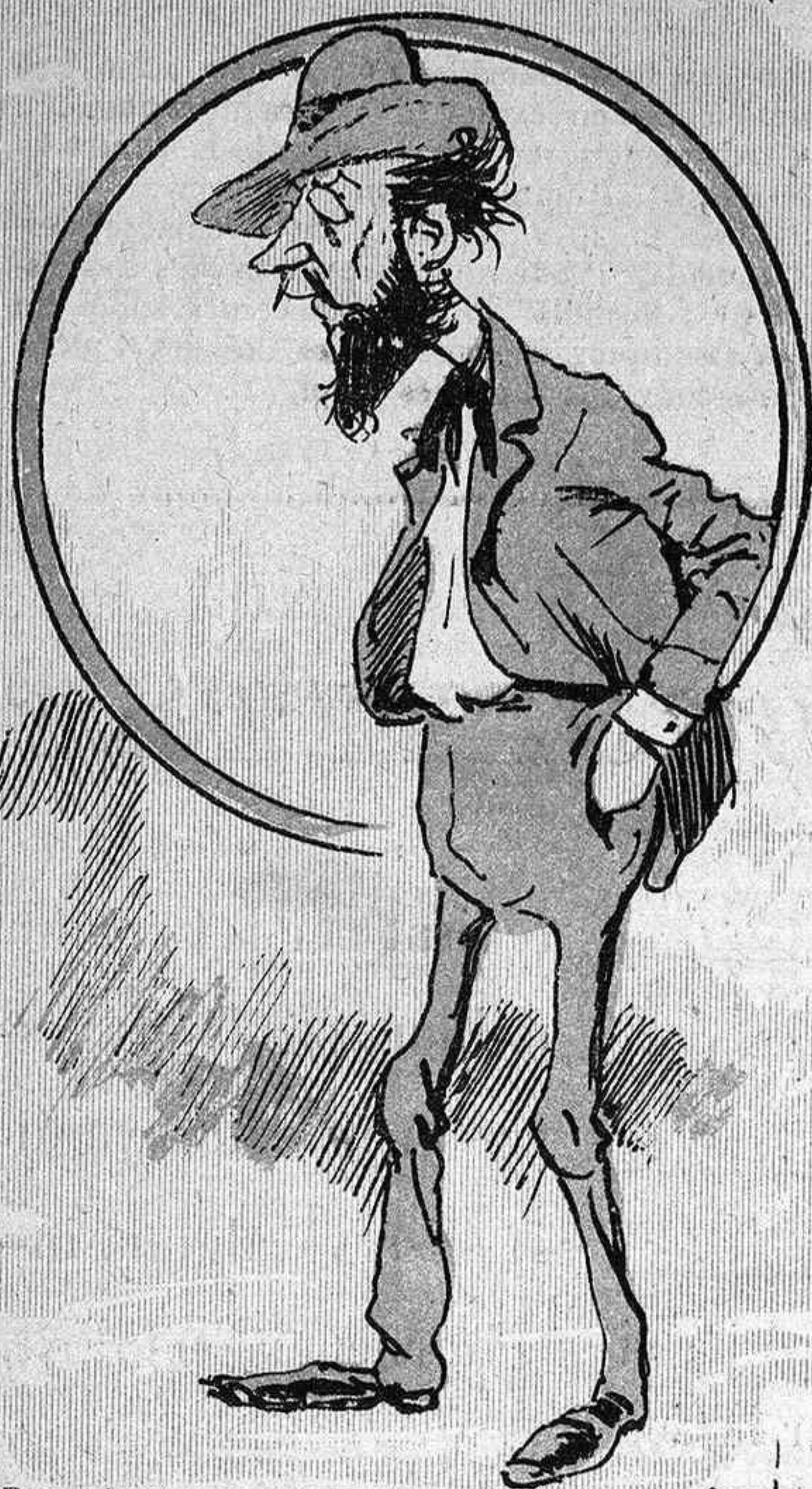
Narvéez segons ell diu
es lo modeló qu' imita
y per fèrho mes al viu
promet de *pinyas cullita*.

Com Narvéez jo faré
(exclama) *Duro* al bastó
y al veurel ab tan da'é
tots estèm morint de pò.

Pro 'l Narvéez qu' ell somia
y aixó no ho vol recordar
s' abressà á una monarquia
y... ¡va enjagarla à rodar!

M. RIUSECH.

LA TOMASA
RETALLS

—Diu que 'ns tancarán y 'ns sellarán las portas.
—Ja fresqueja massa ara. Qu' esperin l' estiu qu' allavors encare dona gust dormir al ayre lliure.

—Després d' una resistencia pasiva de 3 mesos, la meva dispesera m' ha dit que si no pago farà ficarme á la preso. ¡Per aquet viatge no necessitava alforjas!

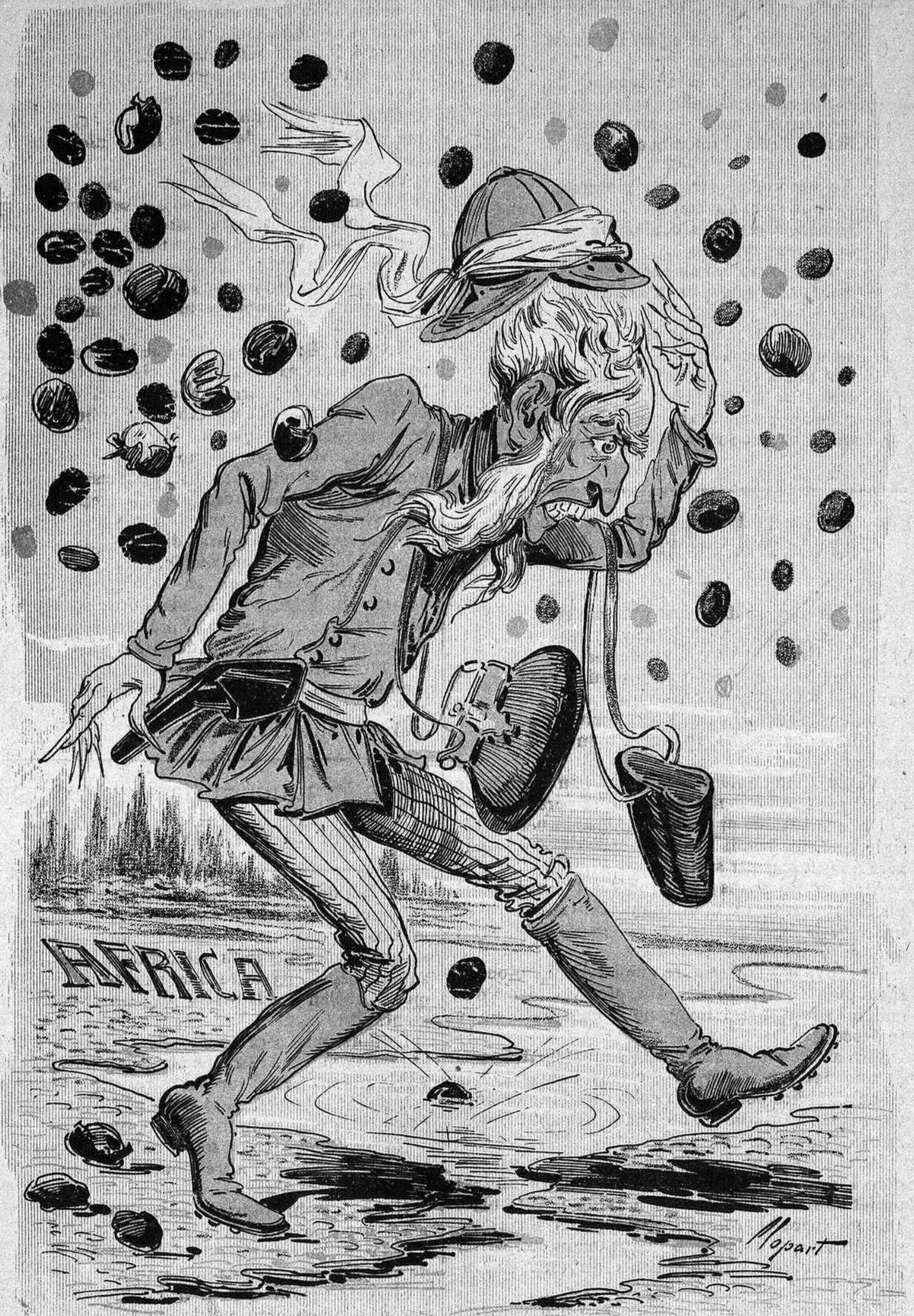

Tovar

—Ahont van D.ª Emilia.
—Al concert.
—¿Al concert económic?
—No 'n té res d' económic; un duro entrada y butaca. Desde que tenim aquet Govern, tot s' ha encarit.

LA TOMASA

UN TIP DE GASTANYAS

La sumanta del Transwaal
t' està bè per....Animaal!

CANT FELIS

Volgui gosar al mon en ma in fantesa,
lo goig may coneguí;
vingué després la gaya juvenesa,
re hi pogut coneguí;
me passarà 'l mateix en ma vellesa.
Si l' en demà es sinónim del ahi.

No més veig per arreu qu' hipocresia,
tot-hom ment qui mes pot
se mercadeja ab honras nit y dia
llesant'las en lo llot,
y 'l que lo cap be a alt portar podria
com un ser enviit va ab lo cap cot.

Malehit sigas mon, mil y mil voltas
ets un rey depravat,
tant sols la veu impura atent escoltas
com el bo lo sagrat...
¡Cantam prompte las tétricas absoltas
qu' es lo cant qu' ha de darm' felicitat!

JOSEPH FERRÉ ROIG.

LO FÍ DEL MON

SENYORS; agáfinse fort y no cayguin.
Senyoras; no 's desmayin.
Un dia ó altre havia de ser.

Desde que sóm al mon hém sentit á dir sempre:
«avuy hi sóm, demá no ni sóm.»

Donchs, aquet demá está pera arribar.

Dilluns que vé, dia 13, aquet mon se n' anirà á
passeig.

¡Vatúa 'l mon dolent! Sempre m' han sentit á dir
que 'l punt de las donas acabaria per perdre 'ns!

De manera que ni podrém acabar aquet ditxós
sigle, que, tot y sent lo sigle de las llums ens dei-
xará á las foscas per sempre.

Aixís m' ho acaba de corroborar l' estadant del
pis del terrat de casa, un municipal retirat, qu' es
una especie de Noherlesoom del barri: no ha errat
may ni un dels séus pronóstichs.

En prova d' aixó, sempre que ha dit que plouria,
si no plou 'l dia qu' ell diu, plou l' endemá ó l'
endemá passat... si 'l temps no l' enganya ó no se
'n descuyda.

Fins al present, l' astrólech ex-municipal 's reya
de totas las profecias y prediccions llesadas á la
ciencia pública per aqueixa colla de sabis alemanys
y nortamericans que tot ho endevinan ab 'l *sobre-*
todo de Dios.

Pero ara sí que ¡ja hi podém pujar de péus! se-
gons l' ex-vassall de 'n Vilaseca: lo fi del mon será
un fet lo dia dels sabaters de la setmana entrant, si
Deu no mana lo contrari, pesi á n' en Buxeres y
sos súbdits que no haurán tingut temps de realisar
tots 'ls embarchs y requeriments qu' están en *pen-*
dencia.

Per lo tant, amichs llegidors, si voléu comprar
la *Tomasa* del número que vé, hauréu d' adquirirla
al altre mon, ja que d' aquet mon dijous vinent no
se 'n cantarà gall ni gallina.

A n' els subscriptors devém férlos hi present que
'ls hi passarem lo periódich allá ahont fixin sa resi-
dencia ultra-mon...tana, perque la Direcció y Admi-
nistració d' aquet setmanari pensém establirla als
Llms. qu' es ahont ens pertoca viure, un cop morts,
á tots 'ls espanyols, catalans inclusiu.

¡Com que no tenim pena ni gloria per lo *mansos*
que 'ns hém tornat desde que la política *restaura-*
dora tracta de regenerarnos!

Volém dir que, encare que 'l mon fineixi, no
deixarem de fer la viu-viu en qualsevulga mon que
'ns destinin, disposats com estém á renovar nostra
tasca periodística, á despit de tots 'ls llapissos rojos
que 'ns tatxin, puig, á la quenta, lo fi d' aquet mon
de monas no resultarà ser altra cosa que un trasla-
do de gent, un cambi de pisos, una mudada uni-
versal.

No 'ns fá rés: més malament de lo que aquí estém,
no ho estarem pas: segons noticias inspiradas pe 'l
Noherlesoom del terrat de casa (que, de passada,
es més *esperitista* que cap taberner) la humanitat de
la Terra passarà al planeta Marte—cusí germá del
nostre planeta, sino que no 's poden veure—qui
procurará per tots 'ls medis... planetaris possibles
que hi guanyém ab lo cambi, pe 'l compte que li té,
ja que hi sortirà guanyant ab la colonisació del seu
territori despoblat fins ara, digni lo que vulgui 'n
Flammarión qu' es un *enredón*.

No podía haver vingut en temps més oportú per
nosaltres lo fi del mon: quedarán per aprobase 'ls
malehits pressupostos; no haurá terminat encare la
prórroga pera recullir la ditxosa cédula personal;
no haurá eixit cap altra alocució ni cap mes bando,
y no hi haurá hagut temps suficient per engarjolar
al palau del carré d' Amalia á tots 'ls que fan l'
orni ab la hisenda altolaguirrena.

Aqueix número ha sigut revisat per la censura militar.

Empró; del mal, al menos: por lo que hi feyam
en aquet mon voltat de quatre *trinxeras* ab levita y
manats per quatre *mossegas* de copalta, no 'ns ha de
sapiguer mica de gréu ¡al contrari! desfernos d'
aquesta capa... terrestre que 'ns sosté y busarnos
millor abrich en 'ls basars *mundanals* del Firma-
ment.

Lo fi del mon será per nosaltres lo principi d' un
altra vida més próspera en otras regions més ele-
vadas que 'ns farán veure las estrellas de més aprop.

Y ahont la contribució es un mito; los consums
un quento; y las cédulas... ¡romansos!

No 'm despedeixo de tots vosaltres perque ja 'ns
tornarem á veure al altre mon, si en l' altre no 'ns
morim al arribarhi.

Nosaltres ja hi voldriam haver arribat al dia 13
per veure com acabarà.

Sino que 'm temo que 'l Noherlesoom del terrat
de casa s' equivocará de mitj á mitj.

Si es aixís ¡ay d' ell! 'L tiro del terrat á baix; y
per ell si que haurá finat 'l mon de debó.

PEPET DEL CARRIL.

Un concell

—Lo pare ha dit, senyor Pere,
que vosté, com home vell,
podria dar-me un consell
per seguir una carrera;
y per tal, que li espliqués
lo méu modo de pensar,
perque aixís, pogués jutjar
lo que 'm convindria més.

Obedient com solch ser jo,
si es que no té inconvenient
de escoltar mon parlament,
comenso sens dilació:

Tich quinze anys y soch fadri;
soch lo més petit de casa,
y quí m' empeta la basa,
per desgracia, haig de tení.

Pero jo, que vull ser lliure,
no m' avinch ab tals rahóns,
y fins tinch las pretensions
de no treballar, per viure.

Cap dels oficis m' agrada:
vull viure ab l' esquena dreita,
y tenir una pesseta
sens que 'm costi una suada.

Com tinch passió pèls bons *techs*,
no vull menjar pataratas,
ni monjetas, ni patatas,
sino galls y bons bifechs,

Y al sé al temps de la caló,
rodejat d' ombria grata,
pendre al mati xacolata
ab bollos de lo milló.

De tot lo del mon me 'n rich:
y deixo que de mi riguín
y que lo que vulguín diguín,
per que passa 'l que jo dich:

Si la vergonya s' allunya,
y ab aixó un no s' hi encaparra,
s' arriba á tení més *barra*
que l' escut de Catalunya;

Y com que avuy de precis
(y no li dich ab malicia
sino parlant ab justícia)
's necessita se aixís,

Crech que tinch disposicions
per pogué sé alguna cosa:
vosté dirá 'l que disposa
dadas ta's explicacions.

—«Després d' haverte sentit
enrahonar, com ho has fet are,
créume, noy, s'icat á frare,
perque ets molt desvergonyit.»

A. MENÉNDEZ

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magníficament litografiats é
impresos á dugas tintas,
ab l' alegoría de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFÍA BARCELONESA

DE

RAMÓN ESTANY

6, Carrer de Sant Ramón, 6 -- BARCELONA

Als senyors Corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioscos y demás
punts de venta se 'ls farà lo desquento acostumat.

IGUAL

Com las demás igual ¡Malehida sigas!
Avuy de mon torment potser te 'n rigas,
demá ja plorarás;
demà, quan al costat d' un' altra dona
me vegis passejar sota ton balcó
llavors me cridarás.

Quan suspirant d' amor prop t'eu me veyas
me vas donar un cor que pur lo deyas,
un cor de dinou anys,
y'm jurares pèls deus de ta infantesa
que may lo sotregaren las passions
ab sos malehits afanys.

Mes al instant mateix que fou donada,
faltares sens pietat la fé jurada
un altre amant prenent:
caigueres en los séus, com en mos brassos,
y com ab mi, sentires sos petóns
mullar ton llabi ardent.

Ja pots rodar lo mon: cenyint ta fronta
duràs com marca la sagnanta afronta
d' impura meretriu:
serás la reyna del bordell infecte,
fins que passen tas gracias, com la flor
que 'l sol crema al istiu.

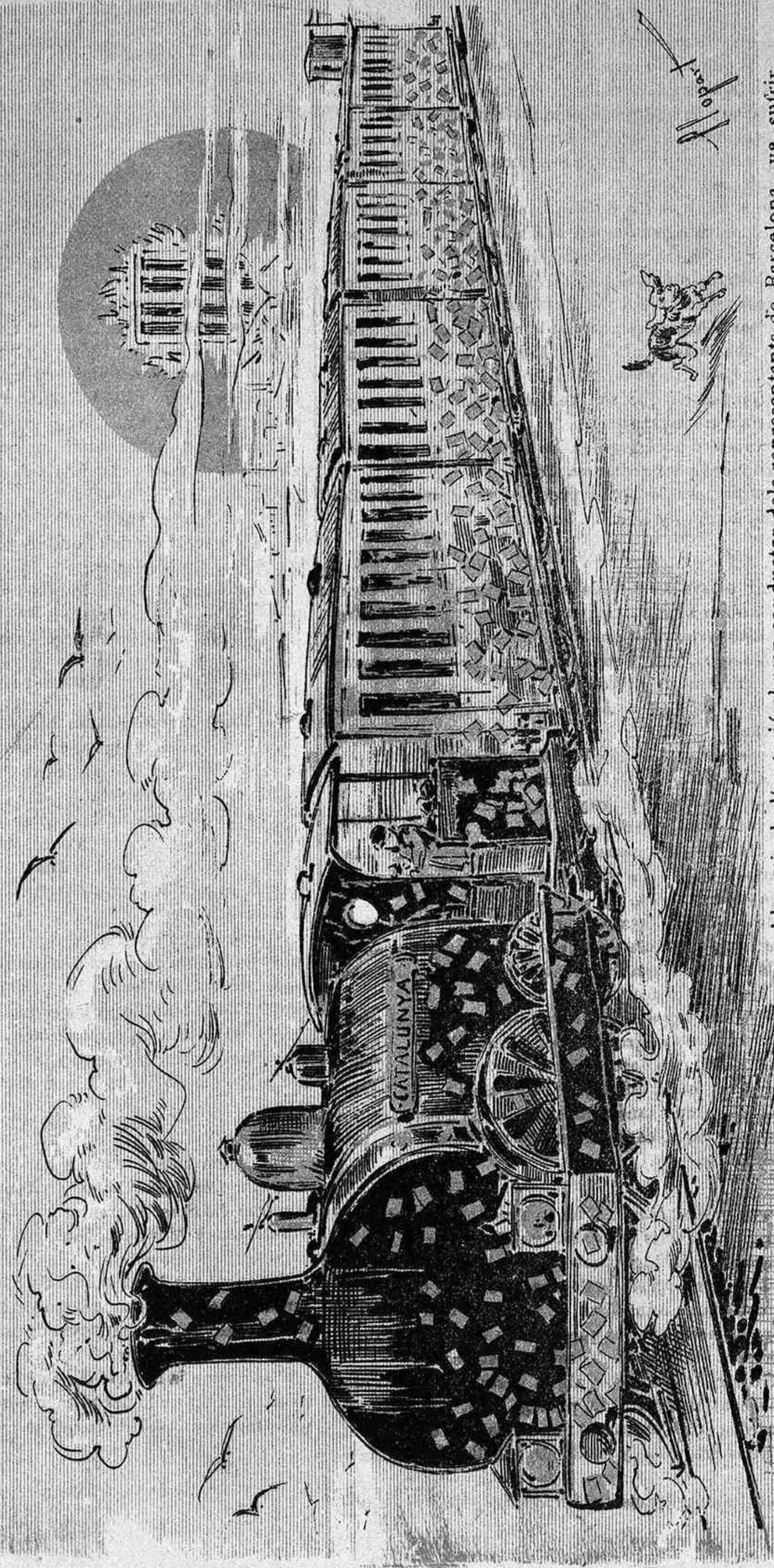
E. TODA

L' altre dia varen desaparèixe las planxas de la Companyia d' ayguas del Llobregat que hi habian al mateix péu de la porta de la Casa Gran. Es diu que també va desaparèixe en Figascca.

Ja lo zaben oztez. En cuanto ze me cuele por ezta cualquier grito zuberziu, pongo manoz á la tranca y hago una barbaridaz! Conqué.... ¡Chitón!

Al sortir de l' estació el tren conductor dels representants de Barcelona, va sufrir un fort *acolorament*, de quinas resultas va escampárseli per tot el ces una *granellada* de sellos catalanistas. Sembla que al arribar á Madrid, el malalt habia recuperat el color natural, desaperixentli tota la *verola* de la pell.

TEATROS

PRINCIPAL

En los días de *cajón*, s' ha donat *salida* al gallardo *Don Juan* y á fé que la Empresa no se 'n pot dar per queixosa, perque ab la obra da Zorrilla ha lograt veure lo teatro de manera encare desconeguda en la present temporada.

Lo protagonista ha estat á carrech del Sr. Salvat, que hi lográ ferse aplaudir junt ab la Sta. Pardo que estigué molt discreta ab la D.ª Inés.

Dimars s' estrená *La Bohemia*, arreglo de la obra de Münger, coneguda per *Escenas de la vida Bohemia*, que serveix de argument en la ópera del mateix títul.

En lo desarreglo fet per los Srs. Jordá y Utrillo, las escenas patéticas y amorosas que ab tant art va crear lo célebre escriptor Münger, han quedat convertidas en ridículas, grotescas y hasta desfiguradas, sent algunad' ellas una mala imitació de las de *La dama de las Camelias*.

Es una profanació que son verdader autor, si la veyá, demandaría á sos mutiladors.

Lo desempeñyo poch regular. Be es vritat que la obra, no te condiciones pera gran cosa mes.

Hi ha en preparació novas produccions entre ellas *Las ensaimadas*, de Baró y *L' alosa*, del Sr. Iglesias.

LICEO

Pera ahir estava anunciada la inauguració de la present temporada ab una grandiosa compayia de opera italiana de *primissimo cartello* puig ne forman part, com:

Mtres. Directors, lo célebre Colonne, además de los Senyors Marty, Conti, Anselmi y Acerbi:

Sopranos, las celebradas Adini, Storchio, Martelli, Bourgeois y Sthele.

Mezzo sopranos, Borlinetto, Borissoff, Dachs y Galan:

Tenors, Cardinali, Engel, Constantino y Garbin:

Baritonos, Giraltoni, Moro y Puiggener:

Baixos, Navarrini y Cromberg.

Com la majoria dels esmentats artistas son ventatjosa-ment coneguts de nostre publich, creyém ociós enumerar sas innegables qualitats.

Com á obra de debut, estava anunciada la ópera de Wagner *Tristano é Isotta* poguientse calificar de estreno en Espanya, ja que sols se 'n coneixen fragments musicals per haverse sentit en los grans concerts.

Dita ópera será presentada ab grandiosa propietat, pero la que lo célebre escenógrafo senyor Soler y Roviroza hi ha pintat tres complertas decoracions.

Donat l' *elenco* que l' inteligent empresari Sr. Bernis ha contractat y la importancia musical de las óperas que 's posarán en escena, no es aventurat lo profetisar una brillante campanya.

ROMEA

Lo calavera *Don Juan* ha fet lo gasto de la setmana havent trobat un felis intérprete en lo Sr. Borrás, per lo que la Empresa hi ha lograt soberbias calderadas vejéntse obligada á repetirla un sens fi de dias, de manera que sabém que pera complaure á infinitat de personas que en les raderas representacions s' han quedat á las *capsas*, encare hi ha *Tenorio* pera algun dia de la setmana entrat.

Lo Sr. Guitart á fi de donar algun descans al Sr. Borrás, s' ha encarregat algun dia del protagonista, sortintne sumament airós y logrant també ferse aplaudir, compartint son éxit ab la Srta Sala, y los Srs. Capdevila, Santolaria y Martí.

Está en estudi un drama del Sr. Iglesias, titulat: *La res-closa*.

NOVETATS

La freda acullida que obtingué la companyia del senyor González en la funció inaugural *El Principe Hamlet*, paste-leig del Sr. Coello pero que ab tot hi habiam presenci- at ovacions en lo malograt Calvo y l' eminent Vico, ha fet que la companyia s' esmerés en las obras succesivas lo- grant mes bona rebuda.

Pera la setmana próxima se prepara l' estreno de la obra de Rostand, *Cirano de Bergerac*, la que es esperada ab ver- dader frenesi per la importancia que ha lograt en tots quants teatros ha sigut executada.

CATALUNYA (Eldorado)

La setmana passada s' estrená *Los flamencos*, saynete de Sanchez Pastor y Torregrosa y Valverde (fill) que tendeix á ridiculisar la *plaga* xulesca y un de sos quadros ho lo- gra ab verdadera maestria, de manera que ell sol (lo del café cantant) lo coloca á son autor á la altura de fiel ob- servador del natural.

En conjunt la obra satisfá no mes que regularment, de- gut á que en sas escenas finals fá la apologia de lo que 's pretén criticar.

En lo desempeñyo se hi distingeix lo Sr. Gil, demostrant que es un actor cómich notable, y que per lograr un éxit, no apela á xavacanerias.

Pera demá se anuncia lo estreno de *La preciosilla*, qual música es del mtre. Vives.

Celebrariam que ab ella trobés la revenja de *La luz verde*.

GRAN-VIA

Continúa representantse *El Testamento del Siglo*, cada dia ab major éxit, puig las coplas d' actualitat que hi can- ta lo Sr. Cerbón y escenas novas que si hi intercalan, hi donan complerta varietat.

Sens dupte volguent demostrar las *aptituts* que *calsan* los actors de la companyia en obras dramáticas, lo dia típic- h de la obra, se representá lo quart acte del *Don Juan Ten- orio* y fou tant l' éxit que obtingué que s' hagut de repetir alguns dias mes.

Suposém que nostres lectores compendrán que lo frag- ment de la obra de Zorrilla se representá en broma y anant á cárrech del Sr. Cerbón lo personatge del protagonista, creyém ociós manifestar las *entremaliaduras* que hi feron.

Está en estudi *El traje de luces*, sarsuela dels germans Quintero y mtre. Caballero y la Empresa anuncia pera din- tre pochos dias lo debut de una notabilissima tiple.

CIRCO ESPANYOL

També en aquet teatro s' ha donat tribut á la obra de Zorrilla, *Don Juan Tenorio* y en son desempeñyo se hi dis- tingiren las Stas. Llorente, Martinez, (Manela) y los Sen- yors Bozzo y Muñoz donant una execució magistral als personatjes á ells confiats.

Felicitem á la Empresa del Sr. Suñer per l' acert que tin- gué al desterrar d' aquet teatro al género *nyebit-pantomimich* contractant á una companyia dramática que ab son zel ha lograt imposarse al publich.

S' anuncian ja la série de beneficis, inaugurantse la set- mana entrant ab lo del primer actor y director Sr. Bozzo, que prepara una escullida funció.

UN CÓMICH RETIRAT.

LA TOMASA
ACTUALITATS

— Si vol captarse la meva simpatia, no 'm vingui ab projectes econòmichs. En aquest punt estich al costat d' en Silvela.

— Desd' aixó del conflicte econòmich, lo meu Pepito m' *economisa* tan com pot las visitas. ¡Diu que té molta feyna al Foment! ¡Crech qu' ab la excusa del Foment un' altra s' escalfa!

— ¡Sabs Pura, que 'l marqués cada dia 's torna mes ranci. Ha *tancat y sellat* la seva bossa de tal manera, que no es possible arrancarli ni un quarto.

K. Bernat

A U N A

¡S' ha complert ton somni al fill!
Ja es vritat lo desitj teu!
¡Ja al últim ton cos de neu
cubreixes de rich satí!...

¡Ja 't passejas reco zida
dintre d' un coixe somrient,
tot provocant á la gent
ab ta orgullosa mirada!

¡Ja ets senyora! ¡Si, senyora!
Ja tens encumbrats aymants;
ja 's veuben grossos brillants
en ta testa encantadora...

No 't falta res; la opulencia
dels amichs, tot ho prevén.
¡Sols 't falta, pel que 's veu,
tranquilatat de conciencia!

Per xó sols, quan vas fixar
ahir, los teus ulls en mí,
ton rostre s' avergonyí
y ab confussió 'ls vas tancar.

Y quan á obrirlos tornavas
una llágrima d' ells queya.
¡Jo, l' humil obrer, somreya!
¡ú, la senyora, plorava!

Y es que devant de ta vista
s' alçà, venjatiu, l' amor
que un honrat treballador
duya á una pobre modista.

Amor més que gran, sub ím;
ple de goig, ple de ventura,
que, desdenyosa y perjura,
portá un jorn fins á l' abim
puig palpitant l' ambició
dins son cor, lo vengué á algú...

¡Ella, la modista, ets tu!

¡Ell, l' humil obrer, soch jo...

Y un cop vensut, la hermosura
t' aná aixecant, aixecant,...
mentres que jo, devorant
ma desgracia y m' amargura,
duptant de tot, fins de Deu
veya, plorant de coratge,
com ta deshonra, en carruatje
mostravas per tot arreu.

Ara per tu, tot son ditxas
tot es amor y alegría.

¡Mes guardat que vingui un dia
que comensin tas desditxas!

Tu has preferit als moments
d' amor pur, que t' ofería,
l' amor frenétich de orgia
y lascivols pensaments.

Tu has desdenyat las constants
mostras del meu pur amor,
y preferit joyas d' or
y collarets de brillants...

Y aquets t' han de castigar...

¡¡Recorda sempre, recorda
qu' aquets collars son la corda
que un dia t' han d' escanyar!!

VICENT

Está aprobat ja el projecte d' any natural.

Se diu qu' alguns contribuyents qu' han de treure cédula, te-
ment que 'ls obliguessin á pendren una per aquet mitj any y un'
altra per l' any que vé, s' han acostat á n' en Vilaverda pera
preguntarli com s' arreglaría aquet cas.

En Vilaverda 'ls ha contestat; Tot plegat son divuit mesos
¡oy? Donchs per aquest mitj any en pagarán una... y l' any
que vé ja 'ls en faré mitja...

Llegim que 'ls empleats del tranvia de Madrid, están dispo-
sats á declararse en vaga, si la Empresa no accedeix á algu-
nas peticions que li té formuladas.

Entre aquestas hi figura la de que devengui interessos la can-
tidad de 30 duros que se 'ls obliga á constituir en depósit al
entrar al servey de la Companyia.

Fent cas omis de las demés peticions, trobém justíssima la
que acabém de consignar.

L' altre día 'l Sindich del gremi de forners va regalar una co-
ca de descomunals dimensions als contribuyents morosos qu'
están detinguts á la presó.

Era una coca catalana y 'ls detinguts van menjársela, llepant-
se los bigotis.

¡Si aixó es guerra, que may vingui pau!

—¿Qué m' en diu del discurs d' en Narváez II?

—¡Superior, si s' hagués tractat d' arenga als matadors d'
un escorxador!

S' assegura que 's treballa en lo Circul del Liceo pera do-
nar un vot de censura á son president, lo marqués de Soto
Hermoso, per haver votat en lo Congrés contra 'ls inte-
ressos dels gremis d' aquesta capital.

A n' aqueix senyor será precis cambiarli 'l nom, anome-
nantlo marqués de Soto Lleig.

Perque es ben lleig, lo que ha fet als gremis.

En lo projecte de reforma de classes passivas presentat
per l' eximi calculista é insigne patriici que 's tomba al nom
de Vilaverda, no s' hi inclueix als militars.

Será per por sens dupte.

Se veu que á n' en Vilaverda lo que li fá més por son los
sablazos.

Encare que sigan sols de mitja pesseta.

Ab viu sentiment nos hem enterat de la mort de D. Ra-
món Pietx y Surinyach, ocoreguda á Vich lo día 1.er del
actual.

Lo finat per sa honradés acrisolada y cor magnánim,
mereixia respecte y consideracions de tots los vicenses qu'
ab sa amistat s' honravan.

Rebi la desconsolada viuda de D. Ramón Pietx y demés
familia del finat, lo nostre mes sentit pésam.

Ab la deguda oportunitat reberem los bonos de pa que la re-creativa y filantrópica societat Antichs Guerrers, va repartir á la premsa d' aquesta ciutat, pera que, ab motiu de la festivitat de Tots Sants, fossin entregats á personas menesterosas.

Cumplert ja tan agradable encàrrech, doném, en nom dels agraciats, las mes expressivas gracias á la Societat esmentada.

No fá molts dias, ficantnos com moltas vegadas, en lo que no 'ns importa, censuravam á la Comissió organitzadora d' unas carreras de velocipedos que havian de efectuar-se á Girona 'l dia 5 del corrent mes, per haver fet imprimir á Valencia los programas anunciadors de dita festa, quan en la immortal ciutat no fa'tavan impremtas per realisar l' esmentat treball, potser ab mes pulcritut.

No sé si la citada Comissió va llegir nostra «campanada» pero lo cert es que posteriorment havem rebut d' aquélla un altra programa estampat á Girona, que en honor á la veritat, deixa molt enrera al programa primitiu.

Felicitem al impressor gironí, Sr Torres, qu' es qui ha estampat l' últim programa y á la repetida Comissió per haverse recordat de que á Catalunya no faltan bons tipógrafos.

Sembla que las diversions dels yanquis son de lo mes grotesch que puga imaginarse.

Copiém, com á prova, la següent noticia:

«Fa poch dias va celebrarse una vetllada en una casa aristocrática de Newport, á la que assistiren tots los convidats disfrassats de *bebe*.

A última hora va presentarse á la festa lo gegant Mr. Blick, també vestit de *bebe*, pero ab un dominó tan curt que no cubria sas llargas y desarrolladas camás, las quals, pintadas de color de xocolate, produhian un efecte grotesch. Aquet personatge excéntrich era 'l designat per desempenyar lo paper de rey de la festa, y, á pesar de las protestas d' alguns concurrents, y hasta de la retirada de molts, va obcecase y no volgué ceder á ningú l' autoritat de que estava investit.

A mitja nit tothom plorava y demanava al biberón, sent mister Blick l' encarregat d' accedir ó no á la petició esmentada.

A n' als que no 's portavan á gust de Mr. Blick, aquet los propinava latigassos, y regalava, en cambi bombons als que feyan mérits...»

¡Aprengui 'l Sr. Silvela!

Ja veu com bromejan los que van derrotarnos.

Per fer por á la gent no es precis posar cara seria y *mirar contra 'l Govern*, com fa 'l de la daga florentina.

Paraulas d' en Gil Vela, combatent á las minorias:

«Se tracta de que torném al sigle XIV, y aixó 's deu á un fort moviment reaccionari clerical.»

Ja 't coneix herbeta, que t' en dius marduix.

Ara vols donarnos una ditada de mel, als contraris de la clericalia, que som los més, pera obligarnos després, si á má vé, á resar lo rosari quatre vegadas cada dia.

També vas presentarte com á *económich*, y has resultat mes *derrotxador* que 'l mateix Llagasta.

Mes paraulas d' en Gil Vela:

«Si corra la sang, que corri, avants que las lleys deixin de ser cumplidas.»

Prescindint de las aficions de matarife que demostra D. Gil Vela, no tenim inconvenient en que corri la sang, pero que corri la dels que deixin de cumplirlas las lleys.

Nos comunica un amich qu' escribint lo número 1.311.770, sense aixecar la ploma, s' obté 'l verdader nom d' un home públich qu' ab sas intransigencias lograrà ferse célebre.

Fassin la probatura 'ls nostres lectors, y luego 'ns dirán si estém en lo cert.

Llegim qu' alguns ciutadans se han dirigit al alcalde demanantli que tregui las serps del Parch, puig resulta repugnant y bárbaro que á la vista de públich se 'ls donga pera sa alimentació tórtoras y conills vius.

Pero, simpátichs ciutadans, no mirin tan prim que á mitja edat no hi veurían.

Nosaltres hem conegut un regidor, del que s' assegurava que 's menjava un bou viu cada dia, y n' obstant ningú va expusarlo del Ajuntament.

Es precis que l' enteniment vagi adornat de la ciencia de las cosas, á fi de separar lo mal del bé.

De la moral prevenen dugas cosas essencials: la cultura de la inteligencia y la duració dels pobles.

Recompensar la injuria ab la indiferencia y 'l benefici ab la gratitut es lo que constituheix la Justicia.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

ESCORXADOR, á l' hora d' esmolar lo ganivet.—Correrán rius de sang y las ayguas del mar se tornarán vermellas. Hi haurá mes morts y ferits que en un drama del vostre antieh Odeón. Gil Vela.

PRÉ-IDENCIA, á l' hora de las bravatas.—Si en Narvaez era fiero, jo encare ho soch mes qu' ell. ¡Si m' enfado! ¡Brrr!.. ¡Si us hi vinch! ¡Aparteu las criaturas! Gil Vela.

MISSA Y OLLA, á l' hora de defensar las bessas.—Aquet mosca morta de Gil Vela, hasta las ha emprés contra nosaltres, pobres pastors d' ánimas. ¡Poch sab ell á quin arbre ha anat á fer llenya! ¡La destal se tornarà contra son amo! ¡No anirá á Roma per la penitencia! ¡Ja vindrá á bordo á menjar galetas!—Un capellá que no pot perdonarlo.

CONGRE-ES, á la hora de las mentidas.—La meva mestresa D.ª Pollavella va deixar á son espós D. Gil Vela, porque tots dos s' estimavan massa, y l' estimarse massa també embafa. Es alló que 's diu: cada dia perdius, cansan.

Bastaix.

FUSIONISME, á l' hora dels arrepenchits.—També jo deya: no vull concedir cap reforma als que han marxat á la manigua; primer que s' ajupin al meu poder y luego veurém si es possible concedirlos alguna cosa. ¡Y vaig tenirmen d' anar ab la qua entre camas! ¡Apreu D. Gil Vela en mí, lo que va de ayer á hoy! Llagasta.

LITOGRAFIA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

UN ASPIRANT À LA PRESIDENCIA

AHIR

Senyors: los catalans son traidors á la patria y la culpa la té 'l Govern.

AVUY

Senyors: los catalans tenen rahó y 'l Govern es culpable de lo que passa.

SECCIÓ DE TRENCA - CLOSCAS

XARADAS LLAMPECH

- 1.ª Vocal, hi que n' es ab vocal, musical y dos consonants.—Tot, carrer de Barcelona.
-
- 2.ª Animal, proposició y negació.—Tot, carrer de Barcelona.
-
- 3.ª Invers mineral y animal.—Tot, carrer de Barcelona.
-
- 4.ª Consonant y par de la persona.—Tot, carrer de Barcelona.

UN CALAVERA RETIRAT

GEROGLIFICH

77

L
manlqua
RE e
Verola Rosa

JOAN ROCABERT

LOGOGRIFO NUMÈRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	—Poble catalá.
1	7	8	6	5	8	2	—Enfermetat.	
2	8	3	2	6	2	—A. Espanya apenas n'		
4	7	3	2	1	—Fruyta. (hi ha			
1	7	4	2	—Aliment.				
8	7	3	—Alcohol.					
8	5	—Nota musical						
1	—Consonant.							

NOY DE LAS CAMAS TORTAS

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 585

XARADAS LLAMPECH

- 1.ª Can-de-las. 2.ª Peu-de-la-Creu.
- 3.ª Gra-lla. 4.ª Mol-as.
- 5.ª Cas-sa-do-rs.

Logogrifo numèrich.—Anicet.

Geroglífich.—Pergelats l' estiu.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
Preus de Suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1.50 Pts
Extranger id.	2.50 »
Número corrent	0.10 »

Tota reclamació podrà dirigir-se a la
Administració y Redacció

6, CARRER DE SANT RAMON, 6